

DGG-001-001534

Seat No. _____

Third Year B. A. (Sem. V) (CBCS) Examination

May / June – 2015

Sanskrit : Paper - XVI
(Sanskrit Vaidik Vangmay)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001534

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના/Instructions : (૧) બંને વિભાગના પ્રશ્નોના ઉત્તર મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં આપવા.
(1) Write both sections in main answer book.
(૨) જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક ગુણ દર્શાવે છે.
(2) Figures to the right indicate marks.

વિભાગ-૧ / SECTION-1

- ૧ બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોના ઉત્તરનો કોઈ એક વિકલ્પ આપો : ૨૦
1 Choose the right answer from the given options : 20
- (૧) વેદ શબ્દ કઈ ધાતુમાંથી નિષ્પન્ન થયો છે ?
(A) વહ્ (B) વિષ્મૃ
(C) વદ્ (D) વિદ્
- (૨) વેદને શું કહેવામાં આવે છે ?
(A) સ્મૃતિ (B) શ્રુતિ
(C) નિરુક્ત (D) પુરાણ
- (૩) વેદાંગોની સંખ્યા કેટલી છે?
(A) છ (B) ચાર
(C) પાંચ (D) આઠ
- (૪) ઋગ્વેદનાં સાતમા મંડળના ઋષિ કોણ છે ?
(A) વિશ્વામિત્ર (B) વસિષ્ઠ
(C) વામદેવ (D) ગૃત્સમદ

- (૫) ઋગ્વેદમાં કેટલા મંડળો છે ?
 (A) છ (B) આઠ
 (C) પાંચ (D) દસ
- (૬) કઠોપનિષદ કયા વેદનું ઉપનિષદ છે ?
 (A) ઋગ્વેદ (B) સામવેદ
 (C) યજુર્વેદ (D) અથર્વવેદ
- (૭) પુરુષસૂક્ત અનુસાર પુરુષના નેત્રમાંથી કોણ ઉત્પન્ન થયું ?
 (A) સૂર્ય (B) ચંદ્ર
 (C) ઈન્દ્ર (D) અગ્નિ
- (૮) પુરુષસૂક્તના ઋષિ કોણ છે ?
 (A) વિશ્વામિત્ર (B) નારાયણ
 (C) વસિષ્ઠ (D) વામદેવ
- (૯) ઈશાવાસ્યોપનિષદ કયા વેદ સાથે સંબંધ છે ?
 (A) સામવેદ (B) ઋગ્વેદ
 (C) યજુર્વેદ (D) અથર્વવેદ
- (૧૦) ભૂમિસૂક્ત કયા વેદ સાથે સંબંધિત છે ?
 (A) યજુર્વેદ (B) સામવેદ
 (C) અથર્વવેદ (D) ઋગ્વેદ
- (૧૧) ઋગ્વેદના મંત્રને શું કહેવામાં આવે છે ?
 (A) શ્લોક (B) પદ્ય
 (C) ઋક્ (D) યજુસ્
- (૧૨) ઉમા-હૈમવતીનું આખ્યાન કયા ઉપનિષદમાં છે ?
 (A) કઠ (B) છાંદોગ્ય
 (C) કેન (D) બૃહદારણ્યક
- (૧૩) નચિકેતાની કથા કયા ઉપનિષદમાં છે ?
 (A) કેન (B) છાંદોગ્ય
 (C) બૃહદારણ્યક (D) કઠ
- (૧૪) શુક્લ-યજુર્વેદની વાજસનેયી સંહિતામાં કેટલા અધ્યાયો છે ?
 (A) ૫૦ (B) ૪૦
 (C) ૨૦ (D) ૩૦

- (૧૫) જનક-યાજ્ઞવલ્ક્યનો સંવાદ કયા ઉપનિષદમાં છે ?
 (A) કઠ (B) છાંદોગ્ય
 (C) કેન (D) બૃહદારણ્યક
- (૧૬) વેદત્રયીમાં કયા વેદનો સમાવેશ થતો નથી ?
 (A) ઋગ્વેદ (B) અથર્વવેદ
 (C) સામવેદ (D) યજુર્વેદ
- (૧૭) પ્રશ્નોપનિષદ કેટલા પ્રશ્નોમાં વહેંચાયેલું છે ?
 (A) ત્રણ (B) ચાર
 (C) પાંચ (D) છ
- (૧૮) બ્રાહ્મણોડસ્ય મુખમાસીદ્.....એ ઋચા કયા સૂક્તની છે ?
 (A) અગ્નિસૂક્ત (B) પુરુષસૂક્ત
 (C) વાક્સૂક્ત (D) સંજ્ઞાનસૂક્ત
- (૧૯) શુક્લયજુર્વેદના બ્રાહ્મણનું નામ શું છે ?
 (A) શતપથ (B) ગોપથ
 (C) કૌષીતકિ (D) તાંડ્ય
- (૨૦) અથર્વવેદના બ્રાહ્મણનું નામ શું છે ?
 (A) શતપથ (B) ગોપથ
 (C) તાંડ્ય (D) કૌષીતકિ

વિભાગ-૨ / SECTION-2

- ૨ અગ્નિ દેવતાનાં લક્ષણો આપી તેનું સ્વરૂપ સમજાવો. ૧૦
 2 Explain the form of અગ્નિ giving his characteristics. 10

અથવા/ OR

- ૨ પુરુષસૂક્તમ્ (ઋ ૧૦-૧૦)નું રસદર્શન કરાવો ૧૦
 2 Appreciate Critically પુરુષસૂક્તમ્ (ઋ 10-10) 10
- ૩ ભૂમિસૂક્તમ્ માં જોવા મળતી રાષ્ટ્રીયભાવનાનું વર્ણન કરો. ૧૦
 3 Describe national spirit of ભૂમિસૂક્તમ્. 10

અથવા/ OR

- ૩ 'ઉપનિષદ' શબ્દનો અર્થ સમજાવી અને તેનાં મુખ્ય સિદ્ધાંતો વર્ણવો. ૧૦
 3 Explain the term ઉપનિષદ્ and discuss the main principles of the Upnishad. 10

- ४ (अ) आवश्यक समजूती साथे अनुवाद करो : (कोईपक्ष बे) ८
- 4 (a) Translate any two of the following with necessary explanation : 8
- (1) अग्निः पूर्वेभिर्ऋषिभिरीऽयोनूतनैरूत ।
स देवा एहवहनति ॥
- (2) एतावानस्य महिमातो ज्यार्याश्च पुरुषः।
पादोऽस्य विश्वा भूतानि त्रिपादस्यामृतं दिवि ॥
- (3) अहं रुद्रेभिर्वसुभिश्चराम्यहमादित्यैसृतं विश्वदेवैः।
अहं मित्रावरुणोमां बिभर्त्यहमिन्द्राग्री अहमश्चिनोभा॥
- (4) समानो मन्त्रः समितिः समानी समानं मनः सह चितमेषाम्।
समानं मन्त्रभि मन्त्रये वः समानेन वो हविषा जुहोमि॥
- (ब) आवश्यक समजूती साथे अनुवाद करो : (कोईपक्ष बे) ८
- (b) Translate any two of the following with necessary explanation : 8
- (1) सत्यं बृहदृतमुग्रं दीक्षा तपो ब्रह्म यज्ञः पृथिवी धारयन्ति ।
सा नो भूतस्य भव्यस्य पत्थु सं लोकं पृथिवीनः कृणोतु ॥
- (2) विश्वंभरा वसुधानी प्रतिष्ठा हिरण्यवहना जगतो निवेशनी ।
वैश्वानरं बिभ्रती भूमिरग्रिमिन्द्रऋषभा द्रविणे नो दधातु ॥
- (3) यामश्विनावमिमातां विष्णुर्यस्यां विचक्रमे ।
इन्द्रो यां चक्र आत्मनेनमित्रां शचीपति :॥
- (4) यस्ते गन्धः पुष्करमाविवेश यं संजभ्रुः सूर्याय विवहे ।
अमर्त्याः पृथिविगन्धमग्रे तेन मा सुरभिं कृणु मा नो द्विक्षतः कश्चन॥
- ५ नीयेनाभिंथी कोईपक्ष बे पर टूंकनोंध लभो. १४
- 5 Write short notes on any two of the following. 14
- (1) ऋग्वेदसंहिता ।
- (2) आरण्यकसाहित्यम् ।
- (3) शतपथब्राह्मणम् ।
- (4) कठोपनिषद् ।